

Vlaamse ORPADT-Enquête *Resultaten 2006*

Organisatie van het Paramedisch Personeel van de Dialyse- en Transplantatiecentra

Inhoud

Inleiding	4
Resultaten	5
Deelnemende centra	5
Personnel	5
Aanbod van dialysemodaliteiten	6
Evolutie van chronische dialysebehandelingen	6
Acute nierinsufficiëntie	7
Chronische dialyse: Evolutie dialysepopulatie	8
Dialysecentra: aantal chronische patiënten per centrum	8
Chronische dialyse: Demografie	9
Diabetes nefropathie	9
Invaliditeit	10
Infectieuze serologie	10
HD: Anticoagulatie	11
HD: Preventie van botaanvormingen	12
HD: Anemie behandeling	12
HD: Toegangswegen	13
HD: Technische aspecten	14
HD: Hygienisch management	14
HD: Kwaliteitsbewaking	15
Patiëntenvervoer van en naar het dialysecentrum	15
Peritoneale dialyse	16
Transplantaties	18
Dieetadvies	19
Sociaal advies	20
Gebruikte afkortingen	21
Samenvatting	22

Inleiding

Beste collega's,

Enkele maanden geleden werd uw medewerking gevraagd voor de zevende Vlaamse ORPADT en DTV enquête 2006. Met genoegen kunnen we u vandaag, in deze speciale Forum uitgave, de resultaten van deze studie voorstellen.

Het opzet is ondertussen goed bekend binnen het multidisciplinair nefrologisch team en levert belangrijke praktijkgegevens op waardoor de kwaliteit van zorg kan geëvalueerd en vergeleken worden met andere Vlaamse centra.

De combinatie met het ambitieuze European Practice Database (EPD) project, ingericht door EDTNA/ ERCA, kan opnieuw een succes genoemd worden.

De observatieperiode was het kalenderjaar 2006 en omvat 3446 patiënten met nierinsufficiëntie. De participatie was overweldigend, want 25 op de 27 centra stuurden de vragenlijsten ingevuld terug.

Ook in de satellietcentra werden bijzondere inspanningen geleverd, wat ons bijkomende informatie over de nefrologische zorgverlening heeft opgeleverd.

Philippe Duym (AZ Maria Middelares Gent), de leider van dit project, werd bijgestaan door de leden van de werkgroep registratie.

Langs deze weg willen Paul Van Malderen, als voorzitter ORPADT Vlaanderen, en ikzelf de EPD coördinatoren, de nationale EPD stuurgroep en in het bijzonder Michel Roden van harte danken voor hun belangrijke medewerking en inzet bij deze registratie.

Verder een woord van dank aan alle diensthoofden, hoofdverpleegkundigen en gezondheidswerkers uit het multidisciplinair team van de verschillende dialysecentra voor het verlenen van hun steun aan deze studie.

Tenslotte willen we ook de Vlaamse nefrologen en de Vlaamse nefrologenvereniging NBVN danken voor hun goedkeuring en steun aan dit project.

Zonder deze samenwerking zou het zo bijzonder slagen onmogelijk zijn geweest.

Zoals beloofd, worden de resultaten u in boekvorm en Cd-rom aangeleverd via de diensthoofden van de verschillende dialysecentra en zal de enquête downloadbaar zijn via de homepage van onze vereniging www.orpadt.be.

Wij hopen dat deze studie opnieuw een belangrijke bijdrage kan leveren tot het deskundig uitbouwen van de nefrologische zorgverlening in al haar aspecten.

Namens het ORPADT-Vlaams Bestuur,

Paul Van Malderen
Voorzitter ORPADT Vlaanderen

Philippe Duym
Voorzitter werkgroep registratie

Praktische uitvoering

Statistische verwerking en analyse

Monique Elseviers

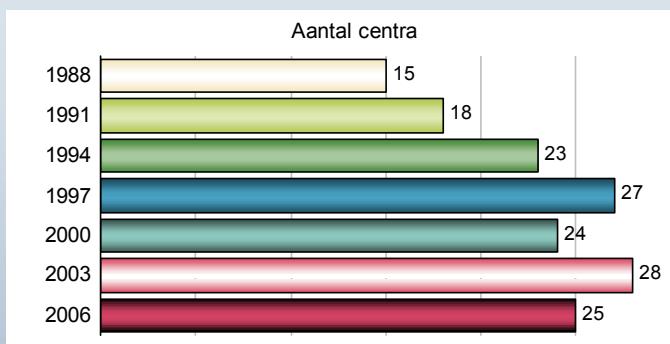
Grafische voorstelling en lay-out

Dirk De Weerdt

Enquête 2006

Deelnemende centra

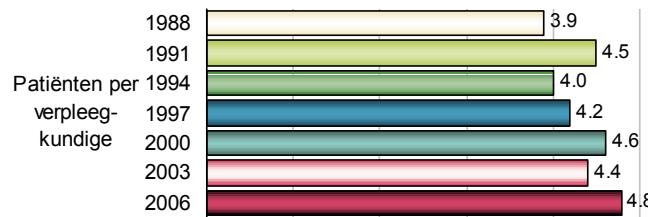

- ✓ Deze enquête omvat resultaten van 25 op 27 Vlaamse dialysecentra voor volwassenen.
- ✓ De 2 centra voor kinderdialyse werden niet opgenomen in deze bevraging.
- ✓ Aan de 25 hoofdcentra waren 44 satellietcentra verbonden.
- ✓ 4 van de 25 centra behoorden tot een universitair ziekenhuis.

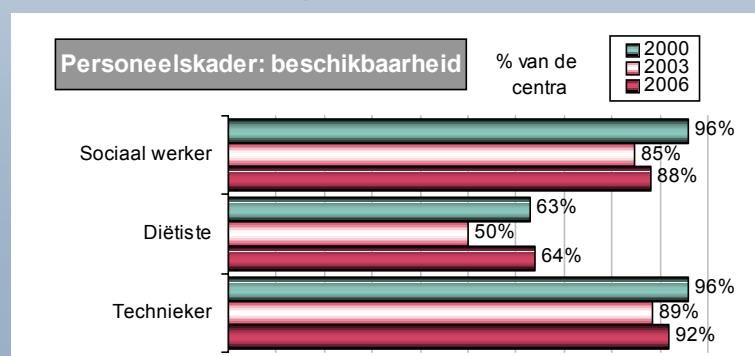

Enquête 2006

Personnel

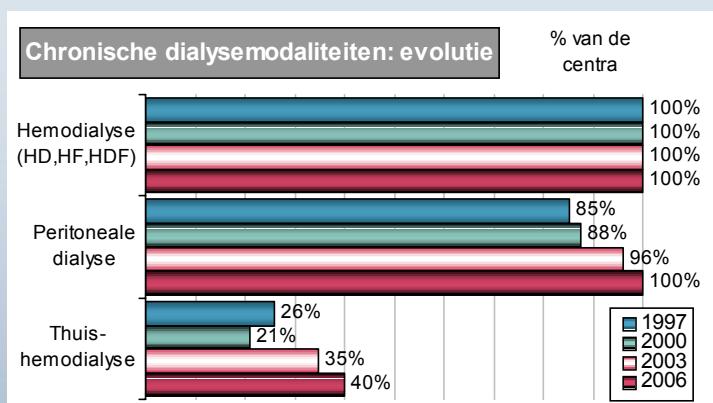
- ✓ Het totaal aantal verpleegkundigen in deze 66 centra was 843 full-time equivalenten, variërend per centrum van 1.2 tot 57.
- ✓ Om de vergelijkbaarheid met vorige metingen te bewaren werd in bovenstaande grafiek de gemiddelde patiënt-verpleegkundige ratio weergegeven per centrum. De satellietcentra kenden een hogere ratio (5.5 ± 1.7) dan de hoofdcentra (3.3 ± 0.7).

Enquête 2006

Aanbod van dialysemodaliteiten

4 centra behandelden patiënten met thuisdialyse

In totaal werden 9 patiënten met thuisdialyse behandeld

Niemand werd behandeld met nachtdialyse thuis

4 centra behandelden patienten met nachtdialyse in het centrum

In totaal werden 46 patiënten met nachtdialyse in het centrum behandeld

16 centra behandelden patiënten met 4x dialyse per week

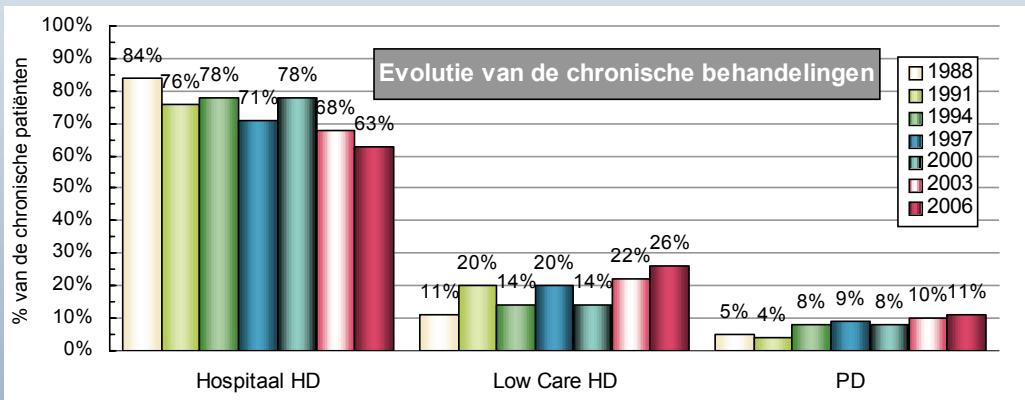
3 centra behandelden patienten met 5x dialyse per week

In totaal werden 45 patiënten meer dan 3x per week behandeld

Enquête 2006

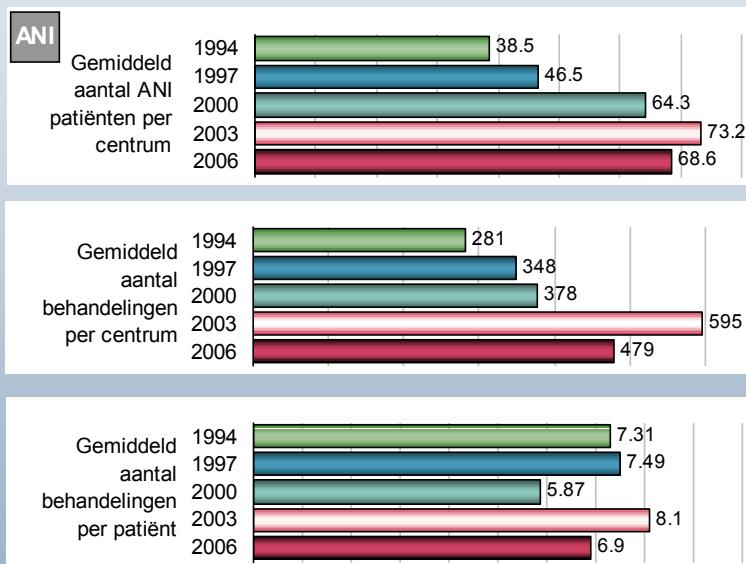
Evolutie van chronische dialysebehandelingen

Enquête 2006

Acute nierinsufficiëntie (ANI) (1)

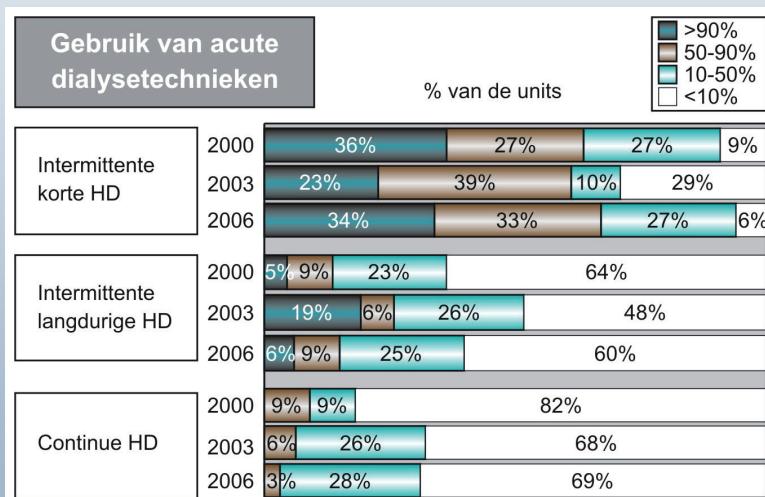

Opmerking: Resultaten omvatten enkel acute behandelingen uitgevoerd door de nefrologische dienst.

Enquête 2006

Acute nierinsufficiëntie (2)

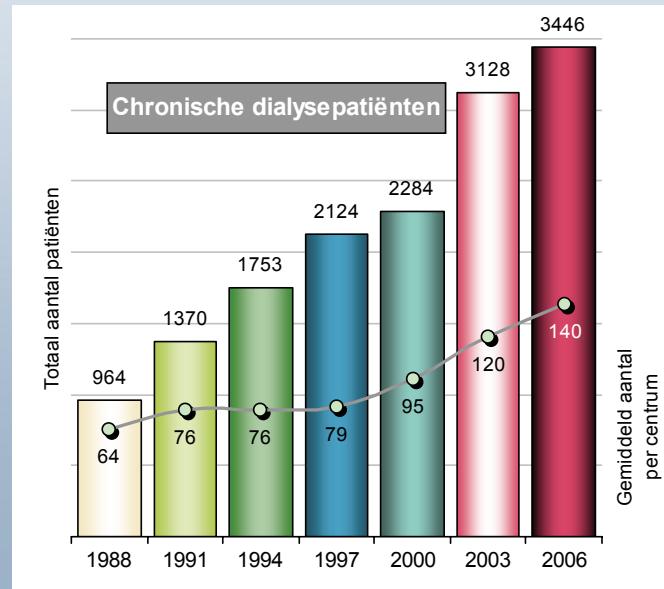

Enquête 2006

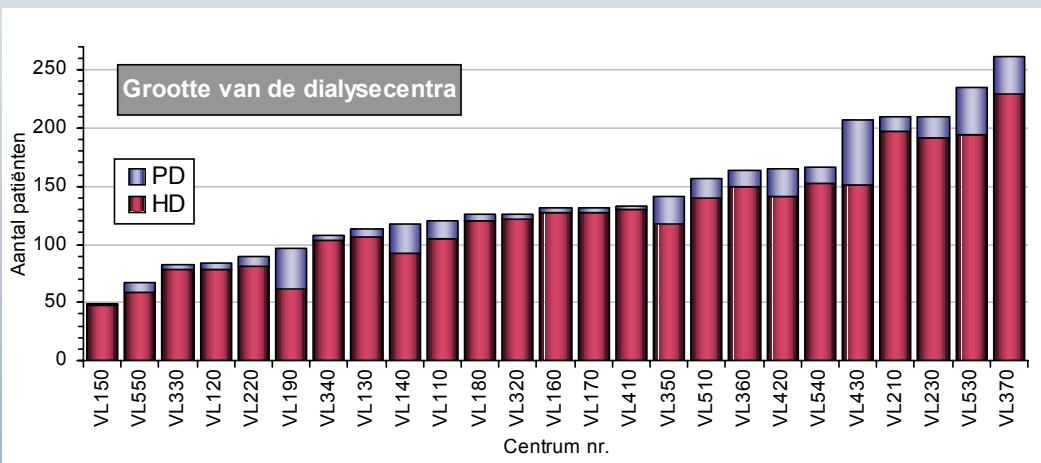
Chronische dialyse: Evolutie dialysepopulatie

- ✓ Het totaal aantal chronische patiënten in de 25 centra was 3446.
- ✓ Het gemiddelde per centrum was 140 patiënten (var. 49-262).
- ✓ Hoofdcentra hadden gemiddeld 90 patiënten (var. 34-175), terwijl satellietcentra gemiddeld 21 patiënten hadden (var. 6-83).

Enquête 2006

Dialysecentra: aantal chronische patiënten per centrum

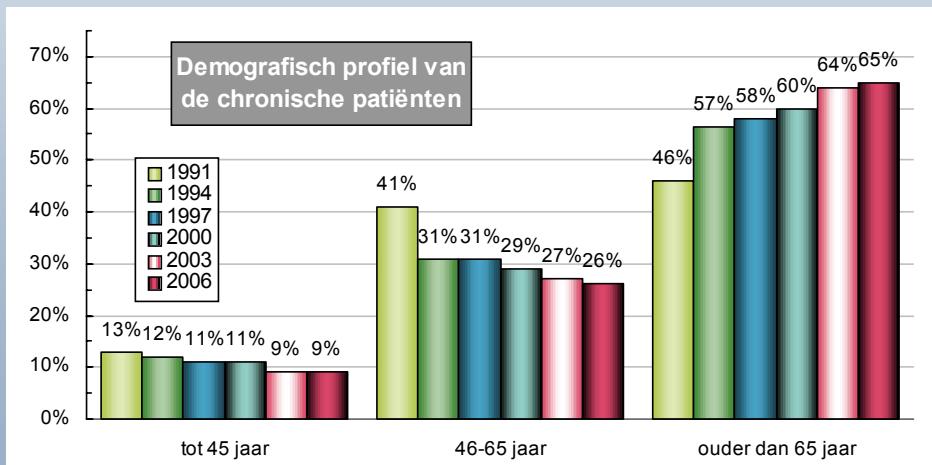

Enquête 2006

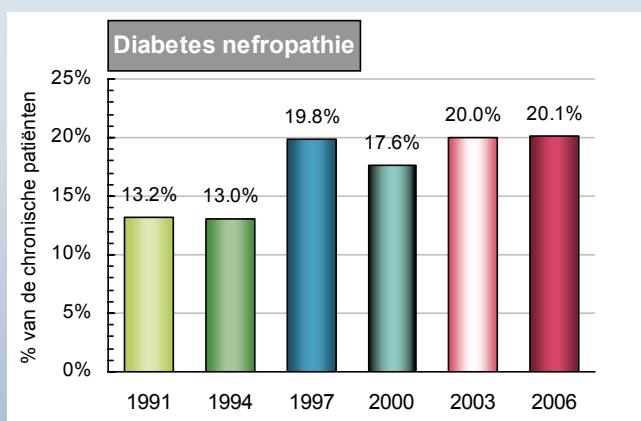
Chronische dialyse: Demografie

- ✓ De verhouding man/vrouw was 55/45 (49/51 in 1994).
- ✓ 5.4% van de HD populatie was boven 85 jaar. (4% IN 2003)
- ✓ In de hoofdcentra waren 70.1% van de HD patiënten ouder dan 65, in de satellietcentra waren slechts 64.9% ouder dan 65 (60% in 2003).
- ✓ Van de PD patiënten waren er slechts 41% ouder dan 65 jaar.

Enquête 2006

Diabetes nefropathie

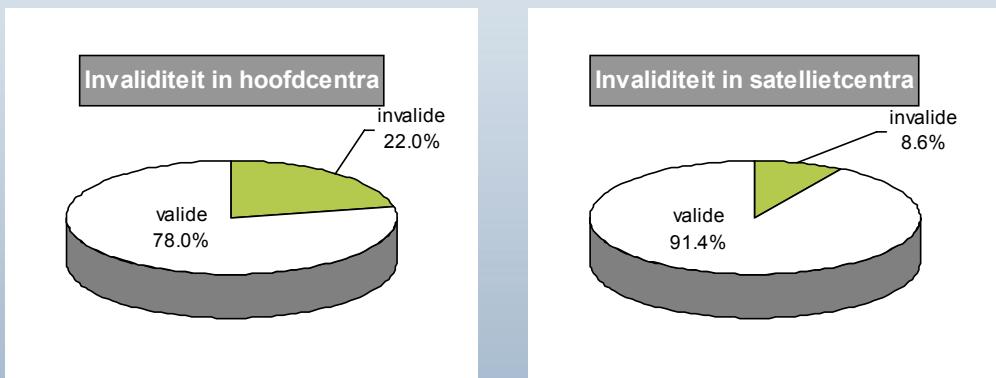

- ✓ Van de 656 diabetespatiënten stonden 12 op de wachtlijst voor een nier-pancreas transplantatie.
- ✓ In de HD populatie varieerde de prevalentie van diabetes nefropathie van 10 tot 50% in de hoofdcentra en van 0 tot 36% in de satellietcentra.

Invaliditeit

Enquête 2006

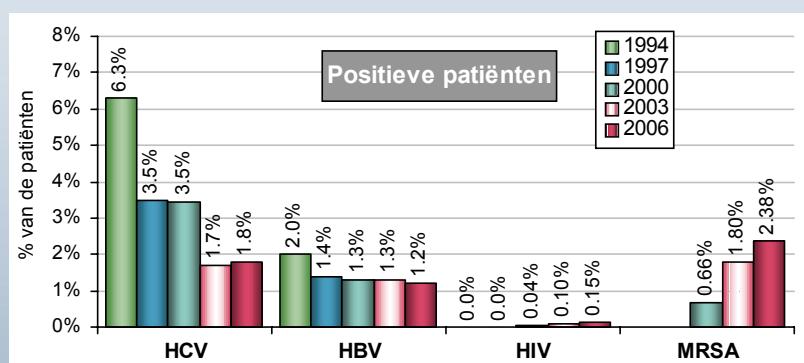

In de HD populatie vertoonden 17.3% van de patiënten een zekere vorm van invaliditeit (d.w.z. dat deze patiënten niet zonder hulp naar het toilet konden gaan).

Infectieuze serologie (1)

Enquête 2006

Centra zonder infectie:

53%

72%

97%

58%

Range per centrum:

1-6

1-4

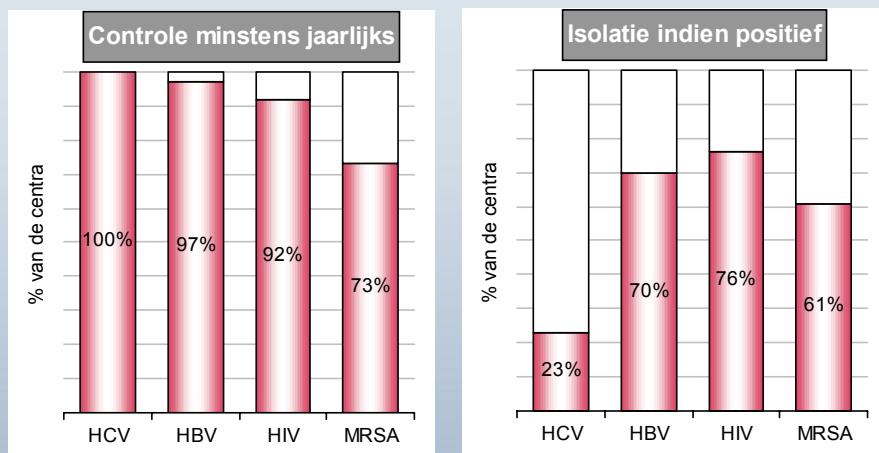
1-1

1-11

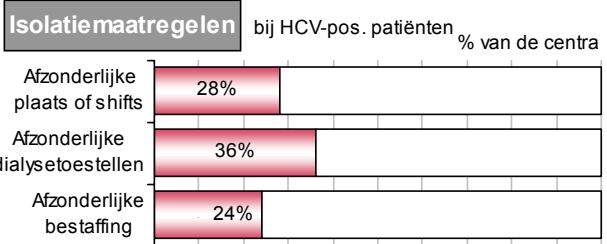

Enquête 2006

Infectieuze serologie (2)

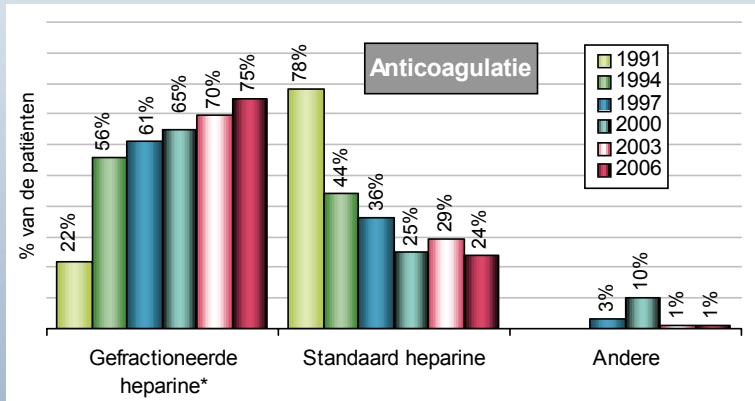

- MRSA screening is gestegen met 23% t.o.v. 2003
- Isolatiepolitiek was vergelijkbaar met vorige meting
- Wel steeg de afzonderlijke bestaffing zodat deze maatregel nu meer parallel loopt met ruimtelijke isolatie

Enquête 2006

HD: Anticoagulatie

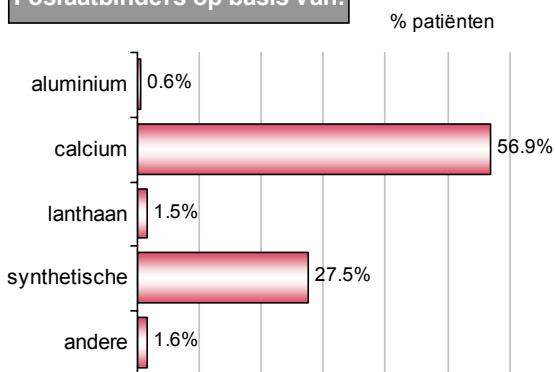
* = Low Molecular Weight heparine

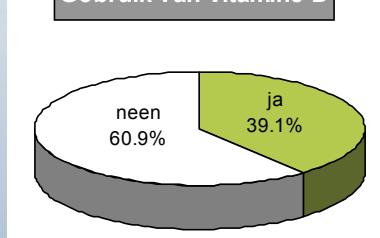
HD: Preventie van botaandoeningen

Enquête 2006

Fosfaatbinders op basis van:

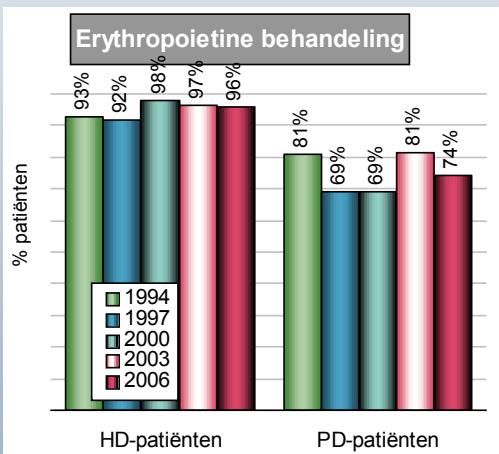
Gebruik van Vitamine D

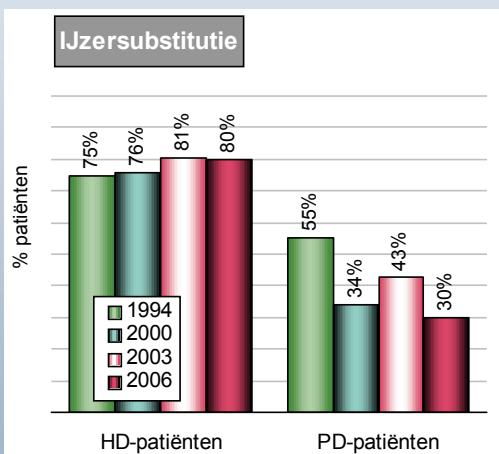
Anemie behandeling

Enquête 2006

Erythropoietine behandeling

IJzersubstitutie

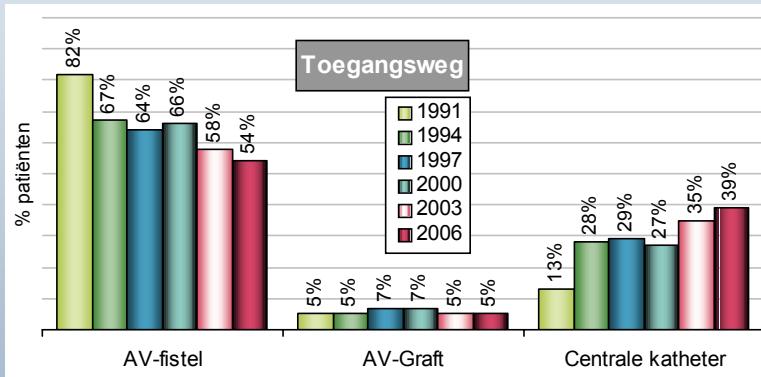
- ✓ Meer dan 9 op 10 HD patiënten kregen EPO *intraveneus*, de anderen *subcutaan*.
- ✓ Bij PD patiënten werd EPO altijd *subcutaan* toegediend.

- ✓ Bijna alle HD patiënten kregen ijzersubstitutie *intraveneus*.
- ✓ 8 op 10 PD patiënten met ijzersubstitutie kregen ijzer *oraal* toegediend.

HD: Toegangs wegen (1)

Enquête 2006

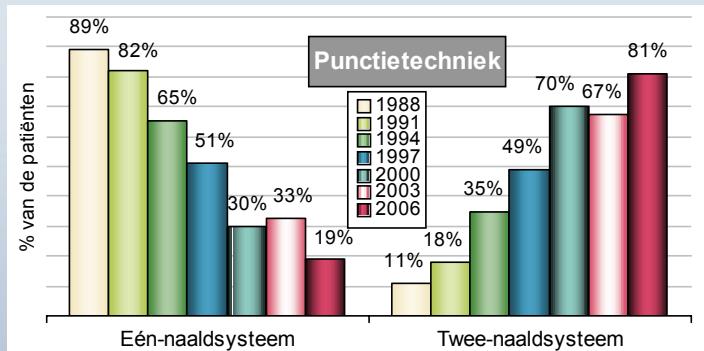
- ✓ Het gebruik van centrale katheters variëerde van 0 tot 73% per centrum. Eenentwintig HD centra gebruikten centrale katheters in meer dan 40% van hun patiënten (4 in 2000, 16 in 2003). Twee satellietcentra hadden geen patiënten met katheters.
- ✓ 57 patiënten werden gedialyseerd met een combinatie van AV-fistel en katheter (65 in 2003).

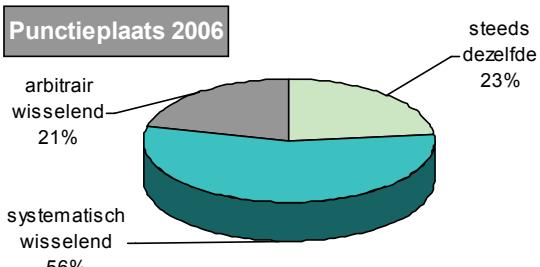
HD: Toegangs wegen (2)

Enquête 2006

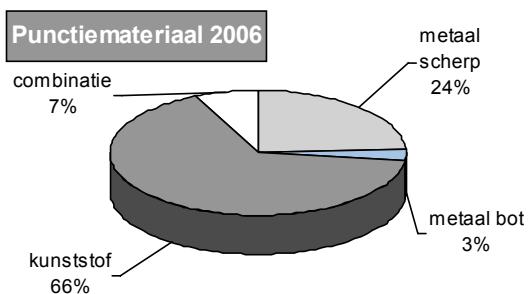
Het gebruik van single lumen katheters zakte van 49% in 2003 naar 25% in 2006

Punctieplaats 2006

Punctiemateriaal 2006

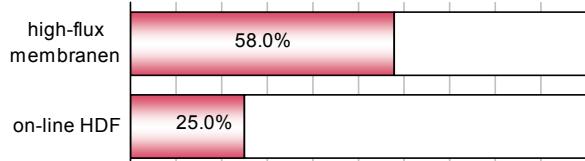

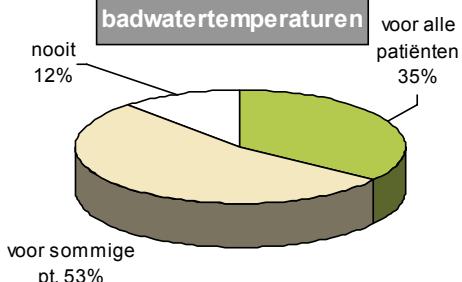
Enquête 2006

HD: Technische aspecten

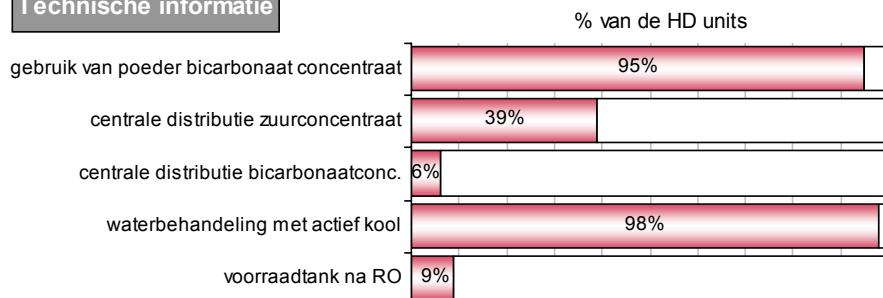
Patiënten behandeld met:

Gebruik van lage badwatertemperaturen

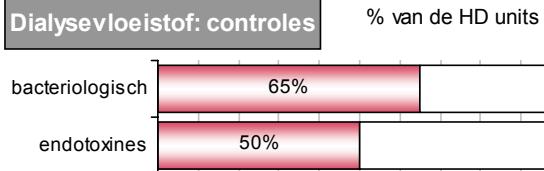
Technische informatie

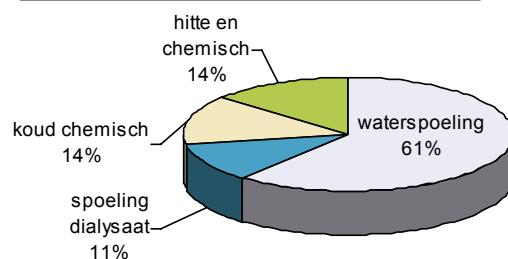
Enquête 2006

HD: Hygiënisch management

Dialysevloeistof: controles

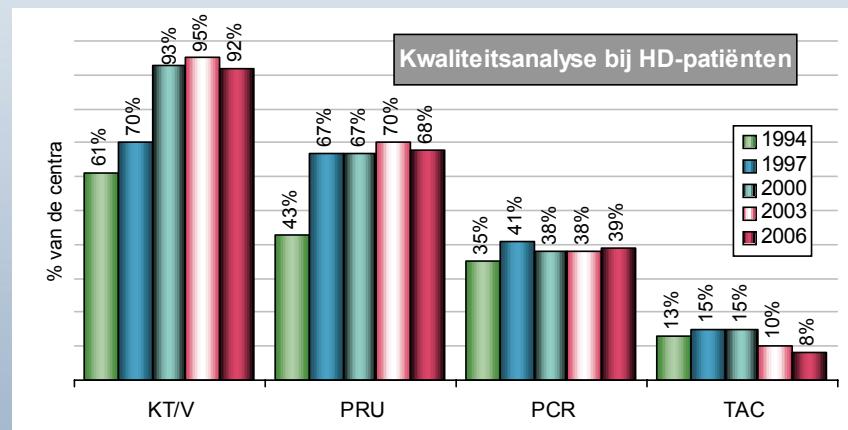
Behandeling toestel tussen twee shifts

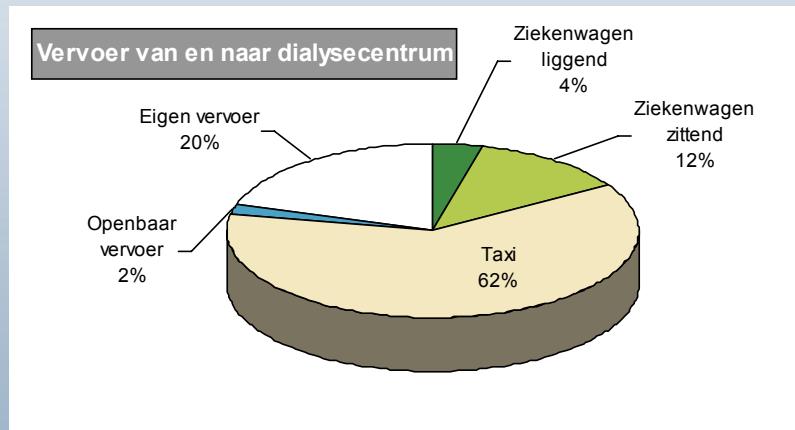
Enquête 2006

HD: Kwaliteitsbewaking

Enquête 2006

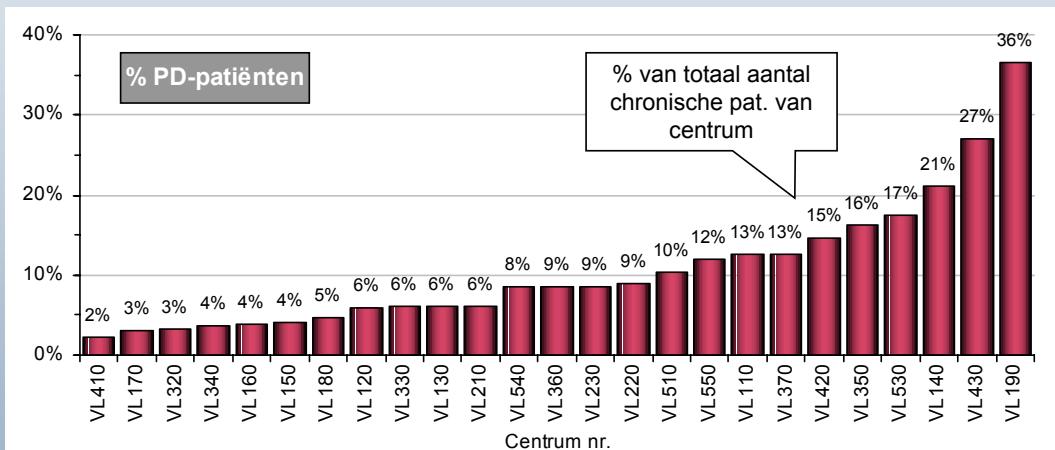
Patiëntenvervoer van en naar het dialysecentrum

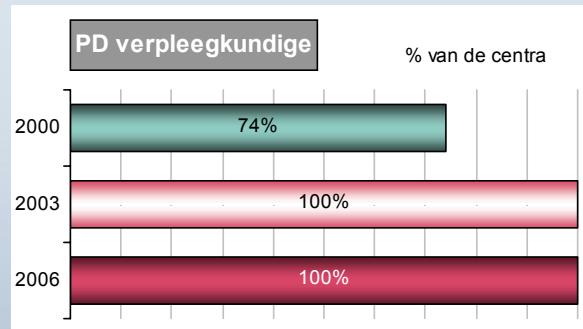
Peritoneale dialyse (1)

Enquête 2006

Peritoneale dialyse (2)

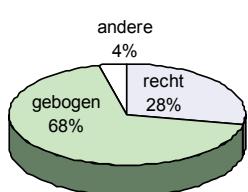
Enquête 2006

% van PD patiënten

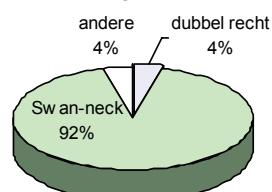
PD katheters

INTRAPERITONEAAL

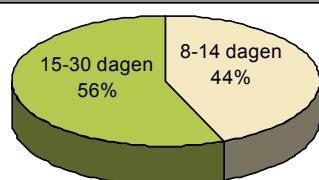

PD katheters

EXTRAPERITONEAAL

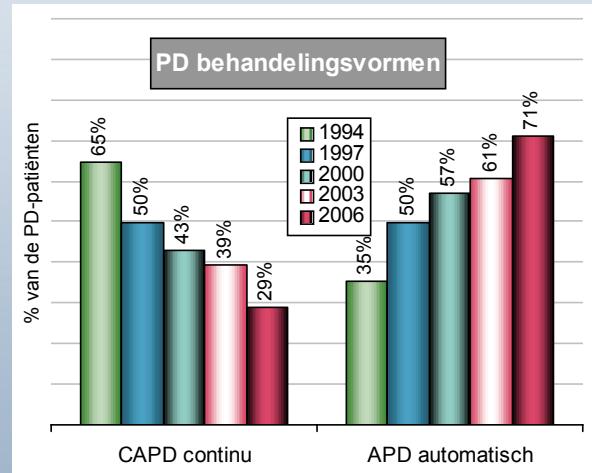
Wachttijd PD-katheter-gebruik

Enquête 2006

Peritoneale dialyse (3)

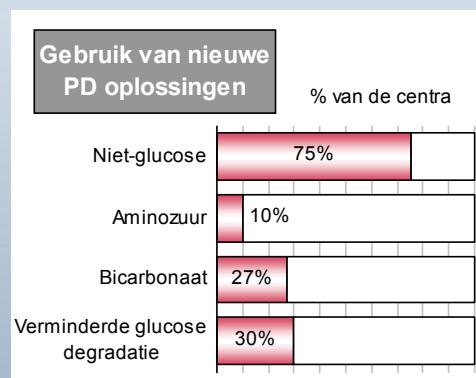
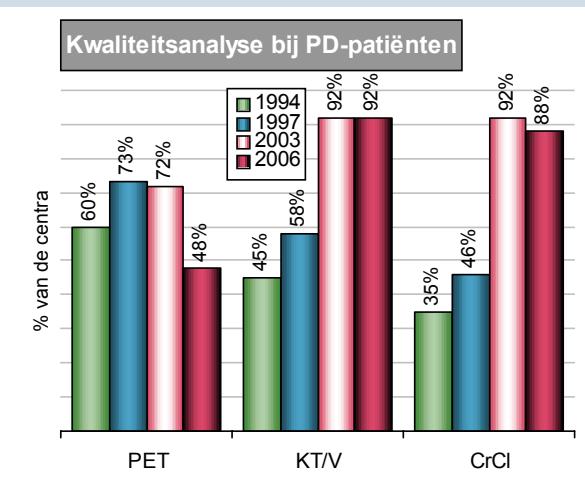

28 patiënten werden behandeld met een combinatie van CAPD en APD

Enquête 2006

Peritoneale dialyse (4)

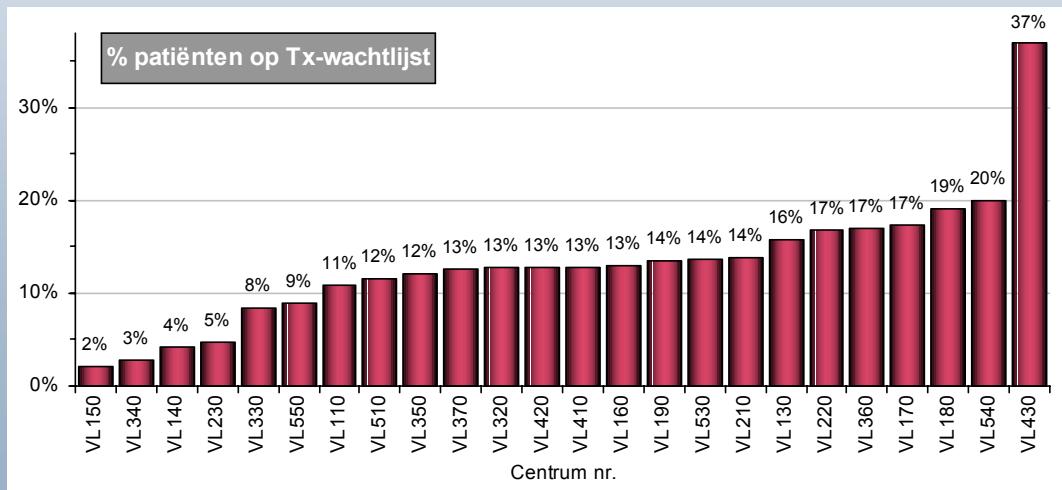

Wachtlijst voor transplantatie

Enquête 2006

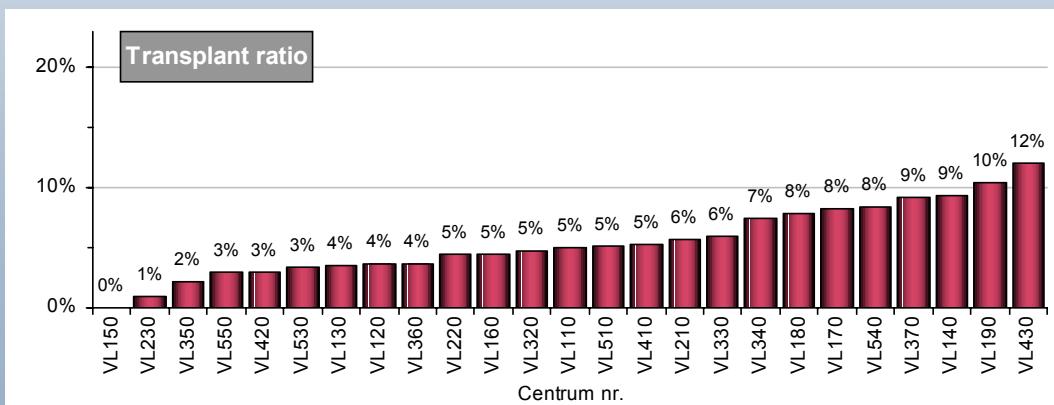
- ✓ 13% van de chronische patiënten stond op de transplantatiewachtlijst, een cijfer lager dan bij de vorige bevragingen (16% sinds 1997).
- ✓ Slechts 36% van de patiënten op de wachtlijst was een vrouw.
- ✓ 11% van de patiënten op de wachtlijst was ouder dan 65.

Transplantaties

Enquête 2006

- ✓ In Vlaanderen werd 5.7% van de patiënten met chronische nierinsufficiëntie getransplanteerd in 2006.
- ✓ Slechts 50% van de centra bespreekt de optie van transplantatie met 'living-related' donoren, 32% de optie 'living-unrelated' donoren.
- ✓ Alle centra verzorgen de routine pre-transplantscreening bij hun patiënten.
- ✓ Alle centra (behalve 1) verzorgen de follow-up van hun getransplanteerde patiënten.
- ✓ 44% van de centra beschikt over een speciale transplantatie-verpleegkundige.

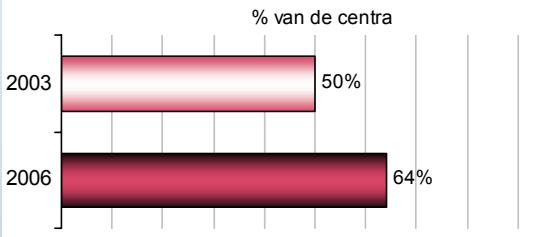

Enquête 2006

Dieetadvies (1)

- ✓ In centra zonder diëtiste wordt dieetadvies gegeven door de arts (80%) of door een verpleegkundige (20%).
- ✓ Bovendien kan in alle centra zonder dialyse-diëtiste beroep worden gedaan op een diëtiste van het ziekenhuis.

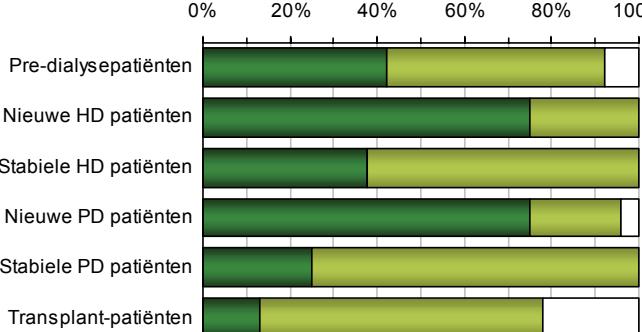
Heeft uw centrum een dialyse-diëtiste?

Frequentie van dieetadvies

[■ op regelmatige basis
[■ enkel bij problemen
□ nooit]

% van de centra

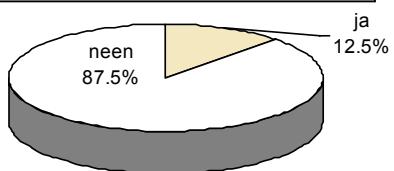
Het dieetadvies was voor alle groepen van patiënten sterk toegenomen in 2006

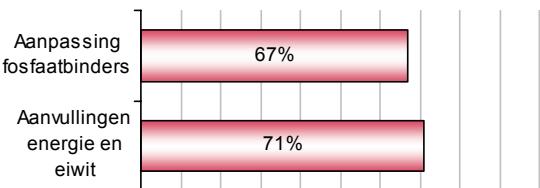
Enquête 2006

Dieetadvies (2)

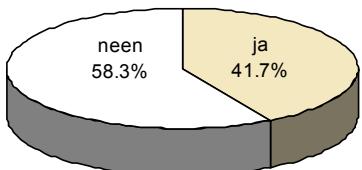
Organiseert de diëtiste regelmatig educatieve sessies omtrent nutriitionele aspecten van het dieetadvies?

Betrokkenheid van de diëtiste bij: % van de centra

Screen de diëtiste alle HD patiënten voor malnutritie?

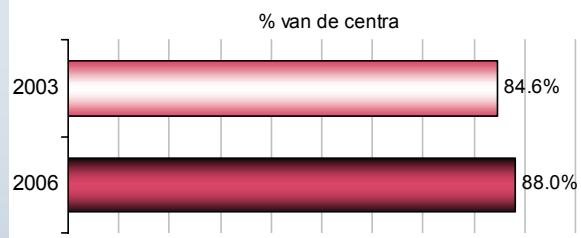

Enquête 2006

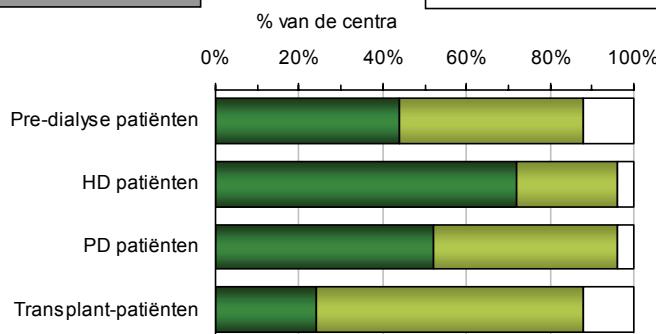
Sociaal advies (1)

Heeft uw centrum een sociaal werker?

Sociaal advies: werkdomen in 2006

op regelmatige basis
 enkel bij problemen
 nooit

In centra zonder dialyse sociaal werker kan beroep worden gedaan op de sociale dienst van het ziekenhuis.

Enquête 2006

Sociaal advies (2)

Specifieke taken van de sociaal werker

% van de centra

- ✓ In 64% van de centra werden minstens maandelijks multidisciplinaire patiëntbesprekingen georganiseerd.
- ✓ In 3/4 van deze centra neemt de sociaal werker/verpleegk. deel aan deze besprekingen.

Gebruikte afkortingen

ANI	Acute nierinsufficiëntie
APD	Automatische peritoneale dialyse
AV	Arterioveneus
CAPD	Continue ambulante peritoneale dialyse
CrCl	Kreatinineklaring
EPD	European Practice Database (Europese Zorgpraktijk Databank)
EPO	Erythropoëtine
HBV	Hepatitis B virus
HCV	Hepatitis C virus
HD	Haemodialyse
HIV	Humaan immunodeficiëntievirus
KT/V	Membrinaire klaringscapaciteit x behandelingstijd / distributievolume
LMW	Laag molecuair gewicht heparine
MRSA	Meticilline resistente <i>Staphylococcus aureus</i>
PCR	Eiwitafbraak coëfficiënt
PD	Peritoneale dialyse
PRU	Procent reductie van ureum
RO	Omgekeerde osmose
TAC	Gemiddelde ureumconcentratie over de tijd
Tx	Transplantatie
TNI	Terminale nierinsufficiëntie

Samenvatting

- 25 van de 27 Vlaamse dialysecentra namen deel aan de enquête. Aan de 25 hoofdcentra waren 44 satellietcentra verbonden en 2 kinderdialysecentra.
- 843 full-time equivalenten verpleegkundigen waren tewerkgesteld in de Vlaamse dialysecentra met een gemiddelde ratio die varieerde van 3.3 patiënten per verpleegkundige in de hoofdcentra tot 5.5 in de satellietcentra.
- In 2006 werden per centrum gemiddeld 69 patiënten met acute nierinsufficiëntie behandeld, terwijl in 1994 dit gemiddelde slechts 38 bedroeg.
- Het totaal aantal chronische dialysepatiënten en het aantal behandeld per centrum stijgt verder. Eind 2006 werden 3446 chronische dialysepatiënten behandeld in de 25 centra. Per centrum werden tussen 49 en 262 chronische dialysepatiënten behandeld met een gemiddelde van 90 in de hoofdcentra en 21 in de satellietcentra.
- 65% van de chronische dialysepatiënten was ouder dan 65 jaar, 5% ouder dan 85. De prevalentie van diabetische nefropathie steeg van 13% in 1991 tot 20% in 2006.
- De prevalentie van hepatitis B daalde tot 1.2% en bleef stabiel voor hepatitis C met 1.8%. De prevalentie van MRSA liep verder op van 0.7% in 2000 tot 2.4 in 2006. Dit kan gedeeltelijk verklaard worden doordat meer centra nu ook regelmatig screenen voor MRSA.
- 96% van de HD patiënten werd behandeld met EPO, 80% kreeg ook ijzersubstitutie. Bij PD gebeurde dit respectievelijk bij 74 en 30% van de patiënten. Voor de behandeling van botpathologie werd meestal calciumcarbonaat als fosfaatbinder gebruikt.
- Er is weinig evolutie in de soort van chronische behandeling die toegepast werd: 89% werd behandeld met HD waarvan 26% in een satellietcentrum, slechts 11% werd behandeld met PD.
- Als toegangsweg voor HD werden nog wel meest AV fistels gebruikt (54%), maar het gebruik van centrale katheters steeg alarmerend tot 39%. Het gebruik van het éénnaaldsysteem daalde verder tot 19%. Kunststofnaalden werden gebruikt bij 66% van de patiënten, metalen naalden met botte punt bij 3%.
- Het aantal centra met een regelmatige bacteriologische screening van de dialysevloeistof steeg tot 65%. Screening voor endotoxines steeg tot 50%
- Wat betreft peritoneale dialyse, steeg het gebruik van APD verder tot 71%. In Vlaanderen wachten 56% van de centra minstens 2 weken vooraleer de katheter een eerste maal te gebruiken.
- 13% van de dialysepatienten stond op de wachtlijst voor transplantatie. In 2006 werd 5.7% van de chronische dialysepopulatie getransplanteerd.
- 64% van de centra beschikken over een dialyse diëtiste. De frequentie van het voedingadvies was voor alle groepen van patiënten sterk toegenomen. De betrokkenheid van diëtisten in de aanpassing van fosfaatbinders steeg tot 67%
- In de meeste centra werd sociaal advies systematisch gegeven aan HD patiënten. Vooral tijdens de predialyse fase en post-transplantatie werd dit advies enkel gegeven bij problemen. 88% van de centra beschikken over een sociaal werker.

